

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nr. 7.

SIBIU, 15 IULIU 1893.

Anul XXIV.

PUNEREA PETREI FUNDAMENTALE LA NOULU EDIFICIU ALŪ UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI.

În Nr. 6 alŪ foii nóstre amŪ amintitŪ pe scurtŪ, că
Duminecă 23 MaiŪ (4 IuniŪ) a. c. s'a pusŪ cu frumósă
solenitate pétra fundamentală la noulŪ edificiu alŪ universi-
tății din Iași.

Acéstă sêrbare semnalézá unŪ noŪ și prea îmbucurătoriu
progresŪ în calea culturală a poporului nostru; și datorimŪ
însemnătății ei, a-î perena memoria și în modesta nóstră fóiă.

Solenitatea s'a începutŪ, după obiceiulŪ nostru strămo-
șescŪ, cu actulŪ religiosŪ alŪ sfințirei apei, care-lŪ oficiă În.
P. S. MitropolitŪ alŪ Moldovei și Sucevei *IosifŪ Naniescu*,
cu asistență strălucită; apoi se semnă *actulŪ fundaționalŪ*,
care pentru marea lui valóre îlŪ reproducemŪ și noi. Acela
este celŪ următoriu :

Noi CarolŪ I,

din grația lui Dumnezeu și voința națională

Rege alŪ României.

În alŪ 27-lea anŪ alŪ Domniei Nóstre, în alŪ 13-lea alŪ
Regalității, pusus'a astăđi, 23 MaiŪ 1893, în numele Nostru
și alŪ Augustei Nóstre Soții

Regina Elisabeta

în orașulŪ Iași, a dóua Nóstră capitală, pétra fundamentală
a Universității,

Moștenitoriū alū Corónei fiindū :

A. S. R. Principele Ferdinand alū României și Princesa Maria,

Mitropolitū alū Moldovei și Suceavei Iosifū Naniescu.

Ministrulū-președinte, Lascarū Catargiu.

Ministrulū cultelorū și instrucțiunei publice Tache Ionescu.

Rectorulū Universității din Iași, Neculae Culianu.

Rectorulū Universității București, Titu Maiorescu.

Decanulū facultății de dreptū din Iași, Gr. Urechiă.

Decanulū facultății de litere din Iași, I. Caraianu.

Decanulū facultății de științe din Iași, C. Climescu.

Decanulū facultății de medicină din Iași, Ludovic Russ.

Comandantulū corpului IV. de armată, Const. Budișteanu.

Prefectulū județului Iași, Ioanū Ventura.

Primarulū orașului Iași, V. Pogorū.

Secretarulū generalū alū ministerului cultelorū, Virgiliū Arionū,

Architectulū Universității, Louis-Blanc.

Întocmitu-s'aū trei asemenea acte, din cari unul s'a aședatū la temelia clădirei, alū doilea s'a depusū spre pēstrare în archivele statului și alū treilea în archiva ministerului cultelorū și instrucțiunei publice, de Alteța Sa Regală și de celelalte persóne însemnate într'ēnsele. —

După subsemnarea acestui actū, principele Ferdinandū, luândū sorțulū de zidarū și mistria și ciocanulū, aședă actulū în pétra fundamentală, aruncă cimentul trebuinciosū și bătū pétra deasupra; asemenea făcū În. P. S. Mitropolitū și toți cei de față. Ear principele rostī o cuvēntare însufletită, carea oglindéză prea frumosū însemnătatea înaltului institutū culturalū alū țerei, ce se rădică. Memorabilulū cuvēntū este celū următoriu :

„Domnule rectorū! domnilorū profesorū!

Suntū fericitū, că Majestatea Sa Regele, prea iubitulū meū unchiū, m'a însărcinatū, ca în numele lui sē președū acéstă sērbare națională.

Este o adevărată sărbătoare veri de câte ori se rădică seü se sporesce unü aședământü de cultură ; sărbătórea este însë îndoită pentru noi, când ea se face în a doua capitală a țerei, în orașulü, în care nădăjduimü că de aci înainte ne vom puté găsi adesea, în orașulü, care spre îndeplinirea ursitei neamului românescü jertfit'a de sigurü din interesele sale.

Jertfa însë nu a făcutü Iașiil mai puținü priinciosü, ca să fiă și elü unü centru de viêtă sufletescă a României.

Din potrivă. Adevăratü orașü universitarü, în elü se póte întemeia acea lume de gândire curată și senină, în care mintea omenescă, vecinicü însetată după lumină, clădesce pentru ca iar să clădescă mărețele concepții, cari suntü podóba cea mai scumpă a neamului românescü.

Universitatea, alü cărei falnicü palatü îlü înălțamü astăđi, este deja unü vechiü aședământü în acéstă țeră. Fără a mai amintí începuturile, pe cari arü trebui să le răscolimü în tótă istoria vremurilorü trecute, suntü 60 de anü acum, de când ea a fostü desevêrșitü alcătuită cu caracterulü de învățământü superiorü și generalü, pe care de atuncea încóce nu l'a mai perdutü.

De sigurü nu clădirea, ori câtü de măreță, face meritulü unü scóle. Munca încordată și dragostea adevêrului, acea flacără nemistuită, care însufleșce pe scolarü și pe învățatorü, au făcutü să easă descoperirü minunate și frumșeți neperitóre din cele mai smerite locașuri. Dar în vremurile nóstre și cu desvoltarea sciințelorü esperimentale, clădirea înzestrată cu tóte trebuinciósele sciinței își are și ea partea ei însemnată în răspândirea și propășirea culturêi.

Gândulü de a înălța acestei universități un palatü vrednicü de dënșă, nu este nou. La întruparea lui au lucratü multe sirguinte, multe bune-voințe.

Astăđi elü se făptuesce, și điaua în care nădăjduimü să sărbătorimü desevêrșirea lui, nu este departe. Regele este sigurü, că din acestü palatü, în care se vorü despica tainele sciinței și se vorü propovedui cu înțelepciune adevêrurile

neperitoare, cari sunt temelia neclintită a statului, toate împodobite cu acelui cald patriotism, fără de care viața nu are preț, voru eși nouele generații oțelite pentru marea menire dăruită acestei țări.

Cu nouele generații într-o zi — și rog pe cel a totu puternic ca acea zi să vină cât mai târziu — voiu avé și eu să aducă prinosul meu de muncă pentru întărirea și propășirea scumpei noastre Români!

Salute noului faru alu culturei!

IUBILEUL DE 25 ANI AL SOCIETĂȚII DE LECTURĂ „ANDREIȘ ȘAGUNA“.

Tinerimea pedagogică-clericală a seminariului arhidiececesan „Andreianu” din Sibiu a sêrbatù la 12/24 Iuniu a. c. iubileul de 25 ani al esistenței societății sale de lectură, și însemnătatea sêrbărei, și mărirea numelui, ce pòrtă ea, ca și însuși seminariul, ne impun plăcuta datorință, a consacra acestei zile o pagină a foii noastre.

În ce stare a aflatu Vicarul episcopescu, apoi Episcopu și dela 1864 încóci Mitropolitu *Andreiu* biserica ortodocsă română din Transilvania, ne spune istoria ei; dar una din îngrijirile lui cele d'antăiu a fostu, ca sê-i prepare preoți și învățători luminați și consci de chiamarea lor. Cursul clericalu se urcă dela 6 luni, și celu pedagogicu dela 6 sêptemâni la cursuri de câte unu anu, apoi treptatù de câte doi și în fine de câte trei ani; se compuseră și tipăriră manuale corespundătoare, se preparară profesori, se înființară fonduri, se procurară edificii seminariale, parte mare din propriul archiepiscopului. Și decă seminariul arhidiececesan are astăzi în fruntea sa până în 8 și 9 profesori, și adăpostesce în sinul seù anu de anu câte 150—160 elevi din totă arhidiececa, mulțemita posterității se cuvine în prima liniă Marelui Andreiu. De aceea a fostu unu actù de fiiescă iubire și grațitudine, decă modesta societate de lectură a elevilor seminariali, ce se urdi la 1868, scrise pe steagul

seu numele arhipăstorului său, și poartă și astăzi acelui nume demn de pietatea a totu poporul român.

Nu este problema acestor șiruri, a da o descriere amenunțită a serbărei iubilare în cestiune, — serbare de care foile noastre cotidiane au luat notia cu totă bunăvoința; ci a da espresiune complăcerei și bucuriei, că zelosa soțietate a ajunsă a sërba primul său iubileu de unu pătrariu de seculu, că pôte arêta succese atât de îmbucurătoare ale activității sale, că este atât de consciă de numele celu gloriosu alu marelui său patronu, și prin onorarea aceluia ea este una cu totu poporul nostru, carele cu pietate onorează din generațiune în generațiune memoria binefăcătoriloru sêi.

Acestei pietăți a datu frumósă espresiune și soțietatea seminarială „Andreiú“, cându la 12/24 Iuniu a sêrbatú parastasú pentru fericitulú repausú alu patronulu său, a depusú cununa pietății sale pe mormêntulu celu onorabilu din Reșinari, a atêrnatú în sala solenitățiloru seminariale și chipulu primulu său președinte, reposatulú profesorú Ioanú Popescu, și prin produțiunile sale de lucrări proprii, declamări și cântări a donatú publiculu din Sibiiu și giuru o séră atât de instructivă și plăcută.

Fiă, ca soțietatea seminarială „Andreiú“ se serbeze ca „soțietatea academică Andreiú“ și iubileulu său de 50 ani și cele următoare!

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

„Monitorul Oficialu“ aduce decretulú regalú, prin care se autoriséză Academia-Română, a primi mărêța donațiune, ce i s'a făcutu la 19 Aprile a. c. din partea membrulu ei dlú I. Calinderu. Acea se cuprinde în case, moșii, hârtii de valóre și mobiliaru, rêmase de familia boeréscă *Oteteleșanú*, și este a se întrebuinta pentru înființarea și susținerea cu tôte cele de lipsă a unu institutu de fete române. Acestú *Institutú Oteteleșanú* se va rădica la *Măgurele*; și Academia a numitú o comisiune compusă din dd. D. Sturdza, I. Calinderu, V. A. Urechiă și Iac. Negruzzi, carea va fi însărcinată cu administrarea lui. Fundațiunea, care la începutu se credea de dóue milióne, acum, după actele oficiale, se urcă la valórea de patru milióne franci.

În ședința publică dela 4/16 Iuniu dlă Dr. *Stefănescu* a cetitit: Observări asupra cufundărei dela Ulubesci, jud. Dâmbovița; Dr. Gr. *Tocilescu*: Despre sistemul de aperare a Daciei în epoca romană, și despre castrele permanente din județul Prahova și Buzeu. Ear Dr. V. *Babeșu*: Asupra cauzelor unor bóle azootice de vite din țeră.

DIN LITERATURA POPORALĂ.

În Nr. 2 a. c. ală acesteia foi amă comunicatū trei piese din colecțiunea de date poporale, făcută de dlă *Titu Budu* dela Maramureșu, și premiată de Comitetul Asociațiunei.

Continuându cu publicarea câtorva piese totū de acestă categorie, facemū se urmeze una din povestile, încă nepublicate, culese de dlă *I. Pop Reteganulū*, și totū asemenea premiate. Aceea este cea următoare:

Crislăscanū vitez voinicū de babă sĕracă.

A fostū odată ce a fostū, a fostū o babă sĕracă, dar tare sĕracă, de nici casă nu avea ca ómenii, numai *hulubă* în pământū ca țiganii*). Și avea biata babă trei feciori, hărniciuți și frumusei, nu-ı vorbă, dar calici, lipiți pământului. Și nu erau însurați nici unulū din ei. Dĕcă đicea biata babă: Mĕ feciori, dar vedeți de ve însurați barem unulū din voi, că uite eu-sū bĕtrână, nu ve mai potū spēla și cārpī cum se cade, atunci ei rĕspundeau: Da cu ce amarulū ne vom ține muierile și copiii de ni-a Dumneđeū, cândū n'avem nici noi nimic, de câtū lucrulū mānilorū nóstre?! Odată đice însĕ celū mai mic, pe care-lū chiāma *Crislăscanū*: Mamă, eū me însorū; du-te la împĕratulū și pețese-ı fata pe sĕma mea.

— Vai dragulū mamei, đice baba, d'apoi până la a împĕratulū nu mai suntū fete? Gāndesce-te tu la una din ómenii de sĕma nóstră, că — de nu alta — împĕratulū m'a pune la robie pe viețā, de voiū cuteza sĕ mergū înaintea feței lui cu așa vorbe.

— Du-te numai mamă, și-ı spune, se-mi dee fata, apoi ce va fi, aceea va fi.

N'a avutū încātrāū biata babă, s'a dusū la curtea împĕratulū și a întratū înlāuntru, că p'atunci nu mai scia

*) Pe la Reteagū se đice *hurubă* și *hrubă* la unū bordeiū în pământū; d. e. hurubele țiganilorū. Dĕcă huruba este folosită ca celarū, fi đicū burdă.

lumea de atâte ceremonii, nici la împărați, nu mai ciocănia nime în ușă, ca acum, cându nici la un plotogariu nu poți intra până nu i te comănăci de o sută de ori. După ce intră baba în lăuntru, dedu binețe cum sciù mai frumosu: Să dee Dumneșeu bine și sănătate la înalțatul împăratu! Ear împăratul îi răspunse blându: Se trăesci, babă: dar ce vânturi te pörtă pe la noi?

— D'apoi, fiă fața Măriei Sale cinstită, am unu meleanșu și m'a trimesu să-mi dai fata după elu.

Împăratul zimbă a ride, dar nu se supără pe babă, ci gândind că nu-i cu totă firea, îi dișe, să-și trimită feciorulu.

Dacă a auditu baba vorbe așa bune dela împăratul, prinse o leacă de curagiu; deci mulțemi înalțatului împăratu de vorbele cele bune, apoi își luă sănătate bună: „Mai rămăi cu Dumneșeu, înalțate împărate!“ și se grăbi cătră casă se spună lui Crislăscanu ce a isprăvită. Acela cum o vedu, îi eși înainte și o întrebă cum a îmblatu? Ea-i spuse pe rëndu, cum a mersu, cu cine s'a întâlinitu pe cale, ce au povestitu, cum a datu binețe la împăratul, elu cum i-a mulțemitu, ce au vorbitu amendoși și — ce veste aduce, că adevă împăratul l'a poftitu pe elu la curte.

A două di des de dimineta se pune Crislăscanu la drum și colo cătră amedi fu la curtea împăratului. După ce intră în lăuntru, dedu și elu binețe, dar binețe ca peșitorii, ca să scie împăratul cu cine are de a vorbi. Deci dișe: Aflăm pe Dumneșeu cu D-vostră. Cum audu împăratul vorba, îndată vedu, că baba cea de eri n'a glumitu, deci îi mulțemi și împăratul, apoi îi dișe: Tu voinice vrei să-mi fi ginere?

— Eu, Măria Ta.

— Atunci dragul meu, bagă de sémă, fata mea nouedece și noue de peșitori a avut și la toți le-amu pus capulu în pară; tu ești alu sutălea, și de nu-mi vei aduce luceferii, luna și sórele, care mi le furară smei, și alu têu capu va ajunge în pară; dar de mi le vei aduce, — a ta va fi fata mea și împărăția jumătate, ear după mórtea mea totă.

— Vomă cerca înalțate împărate, dișe feciorul, dar se fi bunu să-mi cauți mai întâiu și să-mi dai calul și armele dumitale din *holteia* și mai doi cai și două rënduri de arme pentru doi frați ai mei.

— O voinice, dișe împăratul, că acum pricepu, că are lucru cu unu vitéz, „armele mi le-a mâncatu rugina“,

ear din calū numai ósele dóră mai tráescū într'unū cornū de grajdū undeva.

— Apoi fără aceste lucruri nu plecū, că inzadarū mi-a fi umbletulū, că scii đicala cānteculū :

Că voiniculū nearmatū
E ca știuca pe uscat,
Și voiniculū fără calū
E ca pescele pe malū.

Décă vėđū împėratulū și vėđū cu cine are de lucru, îi cāutā calulū și armele lui cele din holteiā și-i mai dedū doi cai și dóue rėndurī de arme pentru frađii lui, ș'apoi banī de cheltuialā, adecā cum đice cānteculū :

Îi da banī de cheltuialā
Și haine de premenelā,
Apoi cai de cālārie
Și arme de vitejie.

Și așa Crislāscanū merse ață acasā, de unde plecarā tođi trei în lume la vitejii. Și s'au dusū ei multā lume-impėrāție, ca Dumneđeū se ne ție, până au ajunsū la hotarulū dintre țera lorū și țera smeilorū. Acolo era o prāpastiā mare, earā preste prāpastiā unū podū mare totū de *stanī* și *bolovanī*. Cāndū fu acolo, đise cātrā frađi: Voi ve trageđi de o parte în pădure și lāsāđi caii se pascā prin poieni și pe drumurī, că eu amū o țirū de lucru sub podulū esta, că smeii cāndū trecū cātrā casā trebuie sė viie p'ací, se vėđū ce voiū putė face; dar de voiū avė lipsā de voi, voi sė nu dormiđi, sė-mī puteđi sārī într'ajutorū. Așa frađii lui intrarā în pădure cu tustrei caii, ear elū rėmase numai singurū sub podū cu paloșulū în mână. Colo cātrā mieđulū nopđii auđi de sub podū glasū la capėtulū podulū: Hi calū de strige. (calū de strige, adecā calū strigoescū, calū ca alū strigoilorū, cari se numesc și strigi), lupi carnea ți-o mănānce, scii că nu-i Crislāscanū p'aici, că numai de elū me temū.

— Ba-sū chiarū eū, đice voiniculū, eșindū de sub podū, amū venitū se ne tragemū o leacā de rāfuielā, de ce ne-ai lāsātū în întunecū și ni-ai luatū luceferele; ori mi le dā cu trebā bunā, ori le voiū luā în luptā drėptā.

— Nicī ți le-voiū da cu trebā bunā, nicī nu mi fricā că mi le veī lua în luptā drėptā, că mai amū doi frađi, cari îndatā vorū fi aci și mi-vorū ajuta, đice smeulū.

— Bine, bine, ȃice voiniculŭ, coborŭ numai josŭ, sŭ vedŭ ce poŭti tu singurŭ deocamdatŭ, cŭ nici eŭ nu-mŭ așteptŭ fraŭil.

Și se încŭierarŭ ca doi zŭvoȃi, dar ce fŭcŭ voiniculŭ, ce nu fŭcu cu smeulŭ, husdupŭ de pŭmŭntŭ, de-ŭ crepŭ rŭnza și perŭ pe veciŭ. Apoi cŭutŭ voiniculŭ ŭn desagi pe calulŭ smeului, adecŭ acolo luceferele tustrele, ŭnr'o desagŭ celŭ de sŭrŭ, ŭnr'una celŭ de diminŕtŭ, ear cel de meȃŭ de nŭpte era legatŭ de hoblŭncŭ ca un bostan. — „De unulŭ m'am mŭn-tuitŭ, gŭndŭ voiniculŭ bŭgŭndu-se sub podŭ și scŭpŭrŭndu-șŭ o leacŭ de focŭ sŭ-șŭ aprindŭ pipa. Dar nu avŭ vreme se tragŭ dŭne-trei *colburi*, cŭndŭ ear auȃ glasŭ la capŕtulŭ podului: Tu calŭ de strige, lupŭ carnea ŭi-o mŭnŭnce, cŭ sciŭ cŭ nu-ŭ p'aci Crislŭscanŭ vitŕzulŭ, cŭ numai de elŭ me temŭ, dar nici de elŭ tare. Acesta era smeulŭ, care fu-rase luna.

— Ba-sŭ chiarŭ eŭ, jupŭne smeule! — ȃice voiniculŭ eșindŭ de sub podŭ, dar nu mai da la laude, fŭrŭ haŭ de-mŭ dŭ sŕmŭ, cum de ai cutezatŭ se ne furŭ tu luna?

— Cutezat'amŭ ȃice smeulŭ, cum voiȃ cuteza sŕ-șŭ iaș și inima din tine ŭdatŭ.

Și se coborŭ smeulŭ, și se puserŭ la luptŭ drŕptŭ, luptŭ voinicŕscŭ, și se trŭntirŭ și se pumnirŭ, de gŭndeaŭ cŭ doi munȃi ŭșŭ dau ŭn capete: bubuia pŭmŭntulŭ cale de o poștŭ ŭn giurulŭ lorŭ, dar ba sŕ se pŕtŭ ŭvinge. Atunci trŭntŭ feciorulŭ pe smeŭ pŭnŭ ŭn grumaȃŭ și-ŭ tŭiŭ capulŭ. Apoi cŭutŭ ce are ŭn dŭsagil de pe calŭ? Adecŭ acolo era ŭndesatŭ luna de nici nu *grŭmujda*. Mulȃmŭ Dŕmne, ȃise feciorulŭ, numai de mi-arŭ umbla totŭ așŭ de bine și cu smeulŭ celŭ mai mare, care trebue sŭ sosŕscŭ ŭdatŭ cu sŕrele; dar nu sciŭ cum va fi, cŭ-sŭ cam obositŭ, cum m'am vŕnzolitŭ cu ŕștŭ doi. Și nu trecŭ multŭ, dupŭ ce se bŭgŭ sub podŭ, și numai auȃ iar un glasŭ la capŕtulŭ podului: Tu calŭ de strige, lupŭ carnea ŭi-o mŭnŭnce, cŭ sciŭ cŭ nu-ŭ p'aci Crislŭscanŭ, cŭ numai de elŭ mi grŕzŭ, dar nici de elŭ nu tare! Acesta era smeulŭ celŭ mai mare, care aducea sŕrele. Cum ŭlŭ auȃ voiniculŭ de sub podŭ, ŭ ȃise:

— Mai ŭncetŭ, jupŭne, cŭ și eŭ-sŭ p'aci.

— Și ce cauȃ tu p'aci? ŭntrebŭ smeulŭ.

— Dar tu de ce ni-ai furatŭ sŕrele și ne-ai lŭsatŭ ŭn ŭntunerecŭ? ŭntrebŭ feciorulŭ.

— Adecŭ tu viŭ sŕ me ŭei la ŭntrebŭri?

— Cam așa, hai se ne răfuim!

Și se prinseră la luptă dréptă, și se luptară până curgeau sudorile vale pe ei, și nu era chipă să se învingă unul pe altul.

Atunci smeulă ȃise: scii ce voinice? Hai fă-te tu o pară roșă și eu alta albastră, se ne mai luptăm și în văzduch, că vedă că aci josă nu-l chipă să ne dovedimă.

Și se făcū feciorulă pară roșă, ear smeulă pară albastră și începură a se lupta în văzduch. Când era lupta mai crâncenă, sbură ună corbă pe deasupra loră, și ȃise smeulă cătră corbă: Corbulețū mândru, sloboȃi-te tu în părău și-ȃi mōie aripile și dă numai odată cu ele în para astă roșă, că-ȃi daū o grămadă de carne de cală și alta de carne de voinicū. Dar voiniculă ȃise: Corbulețū mândru, dute iute coala în poiană la fraȃii mei și le spune să-ȃi umple pēlăriile de apă și să vină 'n cōce și se tōrne din ele pe para asta albastră, că-ȃi voiū da șapte grămeȃi de carne de smeū și șapte de carne de cală. Și a ascultatū corbulă de fecioră, și s'a dusă la fraȃii lui și le-aū spusū se vină cu pēlăriile pline de apă la capētulă podulă și se arunce apă pe para cea albastră. Și fraȃii așa făcură, și cândū îi vedū fratele loră venindū cu pēlăriile pline de apă, se sloboȃi în josă bătēndu-se cu smeulă, ear cândū fură lângă pământū odată aruncară fraȃii apa din pēlării pe flacăra cea albastră. Atunci smeulă se făcū miī de bucăȃele, ear ei scōseră din desagiī lui sōrele, ce sta ghemuită de nicī nu gremujda. Acum tōte le avea cāștigate, dar ilă lovī dorū se vadă elă, cum e țera smeiloră, pân' a nu merge acasă. Decī își lāsă fraȃii acoala, se făcū ună mățū mândru și hai preste podū în țera smeiloră. Și merse, și merse, până dedu de nisce curȃi mari, acelea erau curȃile smeiloră. Și smeōicele plāngeau și să dāsleau: Vai de noi și de noi, că hoȃulă de Crislăscană ni-a omoritū bărbatī! Ear o babă bētrână, mama smeiloră, își despletia pērulă celă căruntă și totă și-lă smulgea de supērare și ameninȃa cu pumnii și crișca în dinȃi de necas. Mățulă vedea totă ce făcū ele. Odată numai auȃi pe una ȃicēndū: Dar nicī elă n'a scāpa din mânăle mele, că me ducă în drumul lui și me facū un pēr cu pere frumoșe și cumă va gusta din ele, să-l crepe inima și se mōră. Alta ȃise: Ba eu me facū în calea lui o fântână cu apă limpede, și cum va bea din mine, să și plesnescă. Alta ȃise: Ba eu

me făcū trei brâne de aurū, și me aruncū în calea lorū, și cum m'orū pune pe trupū, totū îi ardū de vii. Ear baba cea bătrână ȕise : De scapă de voi, — de mine n'a scăpa !

Auȕindū mățulū acestea, dete fuga până la podū, unde-lū acceptaū fraȕii, și le ȕise : Haidetī fraȕilorū, se ne gătimū de cale.

Și se puseră la drumū, toȕi trei călări, ear la Crislăscanū în dēsagi era sōrele, luna și luceferī, și mergeaū de rupeaū loculū. Dar era o ȕi caldă, caii eraū înspumaȕi de sudorī, ear ei mai muriaū de sete și nu nimeriaū în cale nici unū isvorū, nici o fântānă, nici unū pērăū, ba nici vre unū copaciū unde sē se recorēscă nu era. Cum mergeaū ei așa înfēbētaȕi și insetaȕi, eată lângă drum unū pērū mare încārcatū cu pere frumoșe. Cei doi fraȕi daū sē nāvālēscă la pere, dar Crislăscanū îi opri : Staȕi se gustū eu mai întâiū din ele. Și cum era călare, dă cu paloșulū odată în pērū, și ese din elū șiroiū de sānge. — Ei vedeȕi, ce aȕi fi mân-catū voi, de nu eramū eu aci ?

Apoi aū mai mersū ei câtū aū mai mersū și aū datū de o fântānă, nu mai limpede ca jōra, de gāndeai că și flāmāndū sē bei din ea. Cum o vēdū, fraȕii cei doi daū nāvālă la ea, dar Crislăscanū îi opresce.

— Mē, lasaȕi se beū eū întâiū ! Și-lū lāsară fraȕii, ear elū își scōse paloșulū și tăia apa crucișū și curmeȕișū, și se făcū unū hoitū plinū de sānge închegatū. — Ei, vedeȕi ce aȕi fi beutū, de nu eramū eū aci ?

După aceea nu multū au mai avutū de mersū și aū datū de unū pērăū cu apă bună, de unde beură și ei și caii, și se luară mai departe. Dar nu multū mergū și daū în mijloculū drumulū preste 3 brâne de mētase, tōte cu fluturī de aurū. Cum le vēdū, fraȕii de locū vorū sē sară se le rădice. Dar Crislăscanū mi-i opresce și dă odată cu paloșulū preste ele și de locū innōtă și ele în sānge. — Ei, vedeȕi, ȕice apoi cătră fraȕi, ce aȕi fi încinsū pre lângă voi, de nu eramū eu ?

Și totū mergeaū feciorī nostrī, ca din poveste, dar nu se mai vedea nici satū, nici orașū, nici nimicū, numai nēgră pustietate ; ear dindērēptū îi ardea ceva ca o pară îndepār-tată. Și se uită Crislăscanū îndērēptū, adecă era hāranca de babă, mama smeilorū ; venia după ei c'o falcă în cerū, cu alta-n pāmēntū, cu una bruși măturāndū, cu alta stele cule-

gëndü. Cândü era mai së-î ajungă, dă Dumneđu că ajungü la curțile lui Petre-fëtü-frumosü.

Petrea era acasă pe unü vërfü de jireadă de paie, și se uită cum vinü voinicii cătră elü și baba după ei. Cumü îi vëdü că se apropia, sări de acolo și le descuia portile și-î slobođi în lăuntru. Într'o clipă o fostü și haranca de babă acolo: Slobođi-me, Petre, se vëdü cine m'a făcutü fără copii și fără noroi? Dar Petrea nu o slobođi. Atunci đise Crislăscan: Fă-î pe voiă, deschide-î o lécă portița, dar numai câtü së-și bage capulü së me vadă. Și-î deschise Petrea o lécă portița și-î vîri ea capulü în lăuntru, dar cândü vrü së între totă în curte, Petrea o strinse cu portița așa de tare, de îndată se făcu iépă cu 12 picióre; apoi scóse repede paloșulü și-î ciuntă capulü.

Na, frate Crislăscan, đice Petrea, acum puteți merge în pace, că smei și smeoie nu ve vorü mai ținé calea, decâtü că drăguțulü smeoicei ceii bëtrâne nu đicü că nu s'arü cerca se te necăjescă, fără elü nu se légă de nime, decă omulü nu-și face de lucru cu elü. Póte că ilü veți tilni unde-va culcatü în mijloculü drumulü în pielea gólă; ocoliți-lü și tăceți, dar eată ve spun: tăceți și-lü ocoliți, că decă i dă omulü pace, nu-î arțagosü, dar de nu-î dă pace, cu greü poți scăpa de elü, că elü e *Pricina*.

După aceea plecară dela Petrea, de bună sémă că mai întâiü mulțamiră frumosü pentru ajutorință, apoi calea și valea! Și se totü ducü ei, së totü ducü, până mai intra în țeră lorü. Adecă numai vëdü de departe unü ometeu câtü unü ursü întinsü de a lungulü la sóre în mijloculü drumulü, ca unü șerpe, și cu pielea gólă. Caii-și făcü spaimă și prindü a forăi cândü ilü vëdü.

— Më ticălosule, đise Crislăscanü, feri-ne din drumü, că ni se spariă caii.

— Dar Pricina đice a lene: Ba eü. Atunci se infuriă Crislăscanü și së cobórá repede de pe calü cu paloșulü scosü, gândindü că Pricina va cerca së se apere în luptă dréptă ca voinicii, orî va tuli-o la fugă ca fricoșii. Dar Pricina făcü atâtü de bine că se ridică odată oblu 'n picióre, și cândü fu în picióre, atunci fu și pe calü, și o trecü cu calu fususü în slava ceriului până în vezduch. Acum putea fluera a pagubă Crislăscanü după calü și după desagiü cu scumpeturile, pentru care muncise atăta, că în desagi pe

calul lui erau luceferii, luna și soarele. Acum îi picară în minte vorbele lui Petrea făturoș, că cu Pricina se nu-și făcă de lucru, dar era prea târziu. Deci dice către frați: Frații mei, voi mergeți acasă și aveți grijă de mama, că eu nu pot merge, după ce în locu se ducă, după cum m'amă legat, soarele, luna și luceferii, amă mai prăpădit și calul cel scump al împăratului, acela-mi pune capu 'n pară, de me întorc fără ispravă; bun e Dumneșeu, poate se ne vedem acuși. Aci se despărțiră frații; cei doi merseră către casă — că nu mai era multă până-n țera lor, — ear Crislăscanu se duse pe altă cale, pe unde încă nu umblase, pre un șes lat și mare. Și cum mergea el așa, dă de un om arându cu plugul cu 12 boi, și brezdele toate mănâcându-le, și totu striga: vai fόμε-mi-e! Hm! dice Crislăscanu, esta va fi *Flămîndila*, de care aușisemă mai anu hêt*) în ședătore, ore se me prindă cu el frate de cruce?

— Bună ziua, vere!

— Se fi sănătos, vere; dar de unde și până unde?

— Vinu din lume și mergu în lume, dar nu me pot destul mira, cum încape în tine brézda întregă întreguță, și totu strigi că ți-ar fi fόμε!

— Nu te mira tu de mine, că eu-să Flămîndila, și așa-i firea mea; dar te miră de Crislăscanu vitezulu, voinicu de babă sêracă, că omoră smei și smeioice, ear în urmă se lasă batjocorit de urgia lumii, de Pricină!

— Dacă eu-să Crislăscanu!

— Tu? Atunci hai se ne prindemă frați de cruce, dora me vei sătura și pre mine odată, se sciă c'amă fostu și eu odată sätulu în viața mea!

— Hai! dise Crislăscanu; și jurară pe vârful paloșelor și apoi plecară împreună.

Cum totu mergu ei așa povestindă pre celu drumu, mai fumegându din cele pipe, eată daș de o apă mare, care mâna o moră cu 12 pietri, din josu de moră sta un om cu gura căscată, și câtă apă cădea de pe jilipuri, totă o bea, și totu striga: Vai că moru de sete!

Ești doi se abătură pe la el.

*) În părțile nordice ale Transilvaniei hêtă e destul; hêtă mare, hêtă frumos &.

— Dar ce ȃici, t l l u, că mori de sete, c ndu tu totu mereu bei?  ntreb  Crislăscanu.

— Nu te mira de mine, ca a a-  firea mea, că eu-su *Setila*, dar te miră de Crislăscanu vit zulu, voinicu de babă serac , că omor  smei  i smeoice, ear în urmă se lasă bat-jocorit  de n patea lumii, de Pricină.

— Dacă eu-su acela!

— Tu? Apoi hai se ne prindemu frai de cruce, barem me vei satura macar odata de beutura, se nu moru seteosu.

— Hai!  ise Crislăscanu,  i se prinsera frai de cruce  i jurara pe v rfurile paloşelor; apoi plecara mai departe.

Acum erau trei inşi. S'au totu dusu ei povestindu p n  au datu de o padure.  n mijloculu padurii era unu focu ca de 99 cara de lemne  i langa focu era unu omu cu cojoculu pe maneci  i incinsu cu cunună de cepci preste mijlocu. Asta era vera în postul  San-Petrului  i elu totuşi striga: Vai, că moru de frig .

— Cum poti tu striga că mori de frig , pe nabuhala asta, imbracatu cu cojoculu pe maneci  i lang'unu focu a a poganu?  ntreb  Crislăscanu.

— Nu te mira de mine, că eu-su *Zgriburila*,  i așa-  firea mea; dar miră-te tu de Crislăscanu vit zulu, voinicu de babă serac , care a omorit smei  i smeoice, ear în urmă s'a lasatu de Pa pacalitu urgisitulu de Pricină!

— Dacă eu-su Crislăscanu!

— Tu? Apoi hai se ne prindemu frai de cruce!

— Hai dar !  i se jurara pe crucea paloşului  i plecara mai departe. Acum erau patru inşi.  i s'au dusu ei tuspatri catu s'au dusu, ear dacă au eşitu din padure la largulu, au datu de unu omu mare numai cu unu ochiu în frunte  i c'o puşca de umeru. Multu se mira Crislăscanu de acestu omu uriaşu  i nu se putu stapani se nu-   ica: Ce bai tu campii cu rugina aceea în spate, nu te poti ogoia *) locului?

— Nu te mira de mine,  ise urieşulu, eu suntu *Fin-tila*,  i așa-  firea mea; dar te miră de Crislăscanu vit zulu, voinicu de babă serac , că elu a omoritu smei  i smeoice, ear în urma urmeloru l'a pacalitu o tandala de Pricină. De elu te miră tu.

*) Ogoia = aşeda.

— Dacă eu-să Crislăscană !

— Tu ? Apoi hai să ne prindemă frați de cruce, dora me voiă duce unde-va se me satură de vênată, că moră de dorulă vênatului, și aici-în țera mea nu mai amă după ce țelui.

— Hai, dacă voesci, și apoi vomă fi cincă ortaci, și jurară credință și frăție, apoi se luară la drumă mai departe toți cincă : Crislăscană, Flămândilă, Setila, Zgriburilă și Țintilă.

Acum se apropiaă de țera Capcâniloră, unde ómenii suntă cu capă ca câni, altcumă suntă ómeni ca și noi. Ei și mânâncă bucurosă carne de ómeni de ceștialăți. — „Aci nu-ı de a intra“, Țintilă, că capcâni numai eu vedă ce facă. — Ba se chiară întrămă în țera loră, Țintilă, și vomă merge tocma la împăratulă loră, să ve țină eă o țiră și bine, ca să nu Țiceți, că ați umblată înzadară cu mine prin lume.

Așa aă și făcută. S'aă dusă chiară la împăratulă capcâniloră, și Crislăscană aă începută vorbă cam așa, ca ómenii cei cuminte.

Înălțate împărate, noi tuscinci suntemă feciorii împăratului verde și amă venită la Măria Ta, că amă audită că ai fată de măritată, se mi-o dai mie nevastă.

— Se trăiți dragii mei, Țintilă, împăratulă capcâniloră, se trăiți ! De ómeni de ómenia nu ne ferimă nici noi, dar datină este în țera mea, ca pețitorii se stee o Ți și o nópte, în care vreme să se mai gândescă și fata și eă, ear ei să se ospeteze boeresce, apoi a 2-a Ți capetă răspunsulă. Trebuie însă se mai sciți ună lucru ; aveți de a mânca și de a bea totă ce ve voiă pune înainte și la nópte aveți a durmi unde ve voiă culca eă ; ear dacă nu, vă rămână ósele aici la noi. Priceput'ați ?

— Pricepută, înălțate împărate.

Și se puse împăratulă și porunci de le tăia 99 de boi grași și cópseră 99 cuptore de pită albă ca spuma, și după ce le puseră în mijloculă curții, le puse de a'ndemână 99 de buți cu vină roșu, apoi le Țise : Până în séră se fiă gata.

Și se puseră feciorii mei la mâncată și la beută, și cândă fu colo cătră ojină, Flămândilă sbiera ca din gură de șperă :

- Vai de mine flămând-ısu
Că n'amă mâncată de cândă ısu ;

ear Setilă se bocia, că nu mai putea de sete.

Auđindŭ împĕratulŭ capcânilorŭ chiarŭ cu ale lui urech-ŭ vaietele celora, că morŭ de fŭme și de sete, după ce elŭ îi ospetase cu 99 boi grași fripti, cu 99 cuptore de pâne și cu 99 buți de vinŭ și după ce ei numai 5 inși îndopase atâta potopŭ de mâncare și beutură, — se înfrică. Porunci deci slugilorŭ, ca se ardă cuptoriulŭ cumŭ sciŭ ei mai poganŭ. Și era cuptoriulŭ celŭ mare, în care cocŭ profunții celŭ ostășesci, că puteau îmblăți în elŭ patru inși în voia cea bună, de micuți ce era. Dar apoi l'au și încălditu cu 99 cară de lemne, ear colo deodată cu sĕra au scosu slugile numai jarulŭ din elŭ; împĕratulŭ capcânilor pofti pe voiniciŭ noștriŭ la culcate. Țintilă vĕduse, ce vĕduse, deci ȕise lui Zgriburilă: mergi tu frate înainte. Și întră Zgriburilă înainte și numai odată rĕsufă în lăuntru, și atâtŭ se domolĭ cuptoriulŭ de tare, câtŭ prinse a dărdăi în dinți Zgriburilă, ear ortacilorŭ li se părea că dormŭ afară în postulŭ Sân-Petrului. Împĕratulŭ capcânilorŭ de abia aștepta sĕ se facă ȕiua, că arŭ fi mâncatu bucurosŭ o lĕcă de friptură de omŭ. Trimise deci până în ȕiua pe unŭ slugă la cuptoriŭ se vĕdă nu i s'au arsŭ cumva prea tare friptura? Ear sluga nu sosĭ bine la cuptorŭ și și veni repede îndĕrĕptŭ, totŭ gâfăindŭ.

— Da ce-ți e? întrebă împĕratulŭ.

— Och! înălțate împĕrate, aceia-sŭ draci, nu-sŭ ómeni.

— Da cum așa? s'au prea arsŭ dŭră?

— Dar de unde? Unulŭ strigă că móre de fŭme, altulŭ se văetă că l e sete, altulŭ dărdăie în dinți de frigŭ, ear altulŭ suduie câtŭ me temeamŭ c'a cădea cuptoriulŭ pe elŭ, și totŭ ȕice că ce se mai ȕintĕscă? ear unulŭ mai de omeniă bagsĕma, fi totŭ mulcomesce ca se aștepte până s'a face ȕiua bine c'apoi pe toți fi îndestulesce.

Auđindŭ împĕratulŭ capcânilorŭ de una ca asta, prinse și elŭ a zgriburi, dar nu de frigŭ, ci de frică. Aceia vorŭ se mi pună capulŭ, ȕise elŭ! Ear sluga, auđindŭ de frica stăpânului, se făcŭ frate cu drumulŭ, după ce spuse întĕmplarea celorlalte slujĭ adecă ortacilorŭ lui. Cândŭ se sculară voiniciŭ noștri, împĕratulŭ era numai singurŭ în curte, că toți slugitorii ilŭ părăsiră. Deci era hotăritŭ ca se dee străinilorŭ ce vorŭ cere, numai sĕ-lŭ lase în pace. — Ei, ce poftiți dela mine? întrebă pe eștia vĕdĕndu-l că se apropiă de el. D'apoi — ȕise Crislăscantŭ — deocamdată se ne areți fata, că eŭ dŭr la pețitŭ amŭ venitŭ.

Cam greu veni împăratului se le arete fata, că nici nu era acasă. Ea era Pricina, care fugise cu calul lui Crislăscanu și cu comorile lui, și ea punea la cale voinicii cei mai zdraveni se vină la curțile tatălui ei, ear acela îi frigea și-i mîncă pe toți. Acum nu era acasă, era în fundul iadului; că bucurasă n'ar fi datu față cu Crislăscanu, despre care aușise că-i mare dracū. Dar împăratul temendu-se, că aceia te miri ce rău îi voru face, o chiâmă numai decătū, că elū nu scia nimicū despre cele ce avuse ea, adecă Pricina cu Crislăscanu. Și pléca ea se vină, dar cândū fu deasupra norilorū și zări pe Crislăscanu la ei în curte, dă se întorcă în iad, de unde venia. Dar Țintilă o vede, încórdă pușca și paff! Atunci cade josū mórta, ear Crislăscanu se aruncă iute pe calul lui, cu care fugise Pricina și cu care cădușe acum pușcată de Țintila. Apoi đise cătră ortaci: Nu de fată, ci de calū mi-a fostū, că pe elu-sū desagii cei luați dela smei, cu sórele, luna și luceferele. Acum ospetați-ve aci cu ce veți căpeta, ear preste 3 đile se fiți la mine la nuntă, sē ve óspētū cum sciū eu. Đicēndū aceștea, și-a luatū remasū bunū dela ortaci, și hi murguțū cătră casă. Cum aū într'atū în țera lorū, de locū au prinsū a se lumină, ear împăratulū și fata lui, ca și totū poporulū se bucură. După ce ajunsē acasă, se cunună cu fata împăratului și făcură o nuntă numai ca ea. Acolo aū fostū și mama și frații mirelui; eū me uitamū pe feréstră la nuntași. Par' că acum vedū pe Crislăscanu, cum iuia și cum đicea cătră mă'-sa: Spusu-ți-amū că-sū vrednicū sē fiū ginere la împăratulū? Mai multe n'amū auđitū, c'apoi m'aū alungatū dela feréstră, s'aū temutū bag-séma, ca se nu le furū mirésa. —

Rodna, în Iuniū 1889.

Colect. de I. Popū Reteganulū.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Pentru espozițiunea regnicolară dela 1896, cândū Ungaria va sërba milenulū esistenței sale, se facū mari pregătiri, și ministrulū de comerciū Lukács, însărcinatū cu arangiarea aceleia, atătū directū, câtū și prin Comitetulū centralū alū espozițiunei, provócă presa, a conlucra din tóte puterile, spre a însufleți poporulū pentru acéstă sərbare. — Este în interesulū causei, ca atari provocări sē se publice nu numai în limba oficială, și în limbile tuturor popórelorū din patria nóstră poliglotă. —

Parastasul de 40 zile pentru repositulul Georgiu Barițiu s'a sărbătut în biserica gr. cat. din Sibiiu Duminecă 30 Maiu (11 Iunie) prin P. Protopopu localu *I. V. Russu* cu asistintă corespunđătoare, fiindu de față mai mulți membri ai familiei, v.-președintele Asociațiunei Dr. *Ilarionu Pușcariu* și toți membrii Comitetului Asociațiunei, și biserica plină de publicu distinsu.

Anticități. Profesorul *Gr. Tocilescu* a aflatu în giurulu Petróseii, județulu Buzeu, mai multe castre romane, care staū în legătură unele cu altele și cuprindū o mulțime mare de anticități prețioase.

Societatea pentru învățatura poporulu românū din Bucuresci a alesu pre În. P. S. Mitropolitu-primatu *Ghenadie* președinte alu său în loculū repositulu generalu *Florescu*.

Cariera militară. Ven. Consistoriu din Aradu a emisū unū cerculariu cătră preoțime, prin care îi chiamă atențiunea asupra însemnătății carierei militare și-i recomandă, a pregăti pre unū din fii lorū și ai învățătorilor nostrī pentru acestă carieră, și a invita la acesta și pe fruntașii poporulu, îndemnându-i, a se folosī de beneficiile scólelorū de cadeți. Este în interesulū generalū alū poporulu nostru, a da acesteii cause atențiunea cuvenită.

Trupa română de operete din Craiova, sub conducerea dlui *A. L. Bobescu*, cunoscută ca una din cele mai bune, dă cu mare succesu usū ciclu de reprezentațiuni în Cernăuți.

Fundațiune filantropică. Farmacistulu din Ploesci *Fridericu Schüller* a făcutu comunei Ploesci o donațiune de 100,000 lei pentru zidirea unui spitalu. Fapta nu are lipsă de laudă din afară.

Fabrice în România se aflaū la finea lui Februariu a. c. 114 în valóre de 30 milióne lei, cu 7300 lucrători, și anume: ferestree 21, de tăbăcării (pielării) 12, de frângherii (funării) 9, de varū nestinsū și cimentū 7, de săpunū, luminări și parfumarīi 6, de postavū, de hârtiă și de petroleū câte 4, de parchetu, de țeseturī, de sticlării și de cartonū câte 3, de coniacū și de conserve câte 2.

Unū bust alū lui Traianū, sculptatū chiarū pe timpulū marelu împėratū în mărime întreită ca celū naturalū, a fostū dăruitū de V. Exarcu ateneulu din Bucuresci.

La espozitiā universală din Chicago, România trāmite unū delegatū, care se facă o dare de sēmă asupra măreței opere, ce se serbeză cu concurința tuturorū națiunilorū de pe pământū.

Societatea preseii din Bucuresci a dăruitū pentru cei inundați 12000 lei, adunați dela sărbările, ce a arangiatū la Cismigiū în zilele de 21, 22 și 23 Maiu a. c.

Scolare. La gimnasiul din Blajă au maturisat cu finea anului scolar 1892/3 32 tineri.

Distincțiune. Dr. Ioană Calinciucă din Bucovina, medică de băi în Marienbad, a fostă numită cavaleră ală ordinului Coróna României.

Pentru statua regelui Matia, ce se va rădica în Clujă la anul 1896, e preliminară suma de 100,000 fl. Numai sculptori din patriă voră puteă competi cu lucrările loră la cele trei premii statore: de 4000, 3000 și 2000 corónes.

Concertulă dată de Reuniunea română de cântări din Lugejă la 18 Iuniă a eșită atâtă de bine, încătă publiculă, român și neromân, și-a manifestat în modulă celă mai frumosă mulțemirile sale. Corespondentulă „Luminătoriulă“ pune acestă choră de 80 membri în fruntea tuturoră choruriloră năstre de acestă felă.

Limba română la universitatea din Montpellier. Diarele bucurescene aducă scirea, că dlă V. A. Urechă, președintele Ligăi culturale și membru ală Felibrulă latin, a primită din partea dlui Roque Ferrier, presidentulă acesteia din urmă asociațiunii, următorea telegramă: „În ședința Asociațiunei Felibriloră s'a votat în unanimitate următorea propunere: Subsemațiă emită dorința, ca Montpellier să devină definitiv ună centru universitară, și ca drepturile, ce îi suntă făgăduite prin legea acum pendentă înaintea senatului, să se completeze prin crearea între altele a cursuriloră de limba română și macedo-română. Acestă proiectă de lege va veni în curëndă în discuția parlamentului francez. — La acésta dlă V. A. Urechă dete următorulă răspunsă telegrafic: „În numele universitățiloră române mulțemim la subscriitoriă dorinței de a se înființa ună cursă de românesce la facultatea de litere din Montpellier. Se ne cunoșcemă bine, ca se ne iubimă multă“. Profesoră la acésta nouă catedră va fi numită distinsulă tinără, dlă George Moroianu.

Mórtea superintendentului Dr. G. D. Teutsch. Biserica evangelică-augustană din Transilvania a fostă atinsă de o grea lovitură, rēposândă la 20 Iuniă (2 Iuliă) a. c., după ună scurtă morbă de câteva zile, veneratulă și preameritatulă ei superintendentă Dr. G. D. Teutsch în etate de 76 ani. În mormântarea a fostă una din cele mai mărețe, ce a vędută Sibiiulă. Cuvântulă funebru l'a ținută Vicarulă Dr. Fr. Müller, ear rugăciunea la mormântă Parochulă din Cisnădiă Enrică Wittstock.

Esamenele la scóla civilă publică de fete a Asociațiunei transilvane, conformú programei publicate și în această fóiă, s'aú ținutú la 26, 27 și 28 Iuniú n. sub conducerea delegatului ad hoc alú Comitetului Asociațiunei *Z. Boiu*, asistándú unú publicú numerosú și distinsú. Resultatulú a fostú fórte mulțemitoriú. Cu esamenele aú fostú împreunate și dóue esposițiunii frumosú arangiate de lucrurile de mână ale elevelorú din cursulú complementarú și din cursurile scólei civile. Esamenele s'aú terminatú cu declamațiunii și produțiunii în musica instrumentală și vocală din partea elevelorú, tóte bine alese, frumosú esecutate și viú aplaudate din partea publicului. Scóla, inclusivú cursulú complementarú, a fostú cercetată în anulú espiratú 1892/3 de 89 eleve, dintre carí 57 interne. *Biblioteca* colegiului învătătorescú a crescutú în anulú acesta cu 45 opurí, ear a elevelorú cu 5 opurí, și céstă din urmă numeră de presentú 148 opurí în 160 volume.

BIBLIOGRAFIA.

- Arta de a trăi**, de Stugau (August von Schmidt). Traducere liberă de Ieronimú G. *Baritiú*. Cu unú adausú: *Aforisme pentru dietetica sufletului*, de Br. E. Feuchtersleben. Prețulú 50 cr, Brașovú, tipografia A. Mureșanú 1893.
- Programa** gimnasiului evang. lut., a scólelorú reale și elementare din Sibiiú pe anulú scolarú 1892/93 conține unú studiú de prof. H. Herbert: „Igiena în Sibiiú pe timpulú lui Carolú VI,“ și „Scirí scolare“ de directorulú C. Albrich. Numérulú elevilorú la tóte trei institutele a fostú 1067; între carí 850 germaní, 162 románi, 50 magiari, 5 de alte naționalități.
- Balade și Idile**, de Georgiú *Coșbuc*. Bucuresci 1893, editura librăriei Socec & comp. Prețulú 3 lei.
- Principie de Estetică și Poetică**, Partea I. **Estetică**, de Dr. Strajanú. Craiova, 1893. Tipografia Davidú I. Benvenisti. Prețulú 1 leú 58 bani. Partea II., **Poetică**, va urma în curéndú.
- Colecțiunea de plante séu herbariú**, arangiatú de I. *Moisilú* profesorú la gimnasiulú realú din Slatina. Prețulú unuí esemplarú 2 lei 80 bani, cu coperte în colorí 4 lei. De vëndare la librăria societății „Încuragiarea comerciului românú“ în Slatina.
- VII. **Programă** a scólei civile publice de fete cu internatú a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românú, din Sibiiú, pe anulú scolarú 1892/3, publicată de Dr. *Ioanú Crișianú*, directorú. Cuprinsulú: 1. Posiția istoriei în planulú de învățământú și metodulú ei, de Ioanú *Popovicú*, 2. Scirí scolare, de directorulú. Sibiiú, tipariulú tipografiei archidiecesane, 1893.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 185/1893.

Procesul verbal

al comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 29 Aprilie n. 1893.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, vice-președinte. Membrii prezenți: Ioan Hannia, Parteni Cosma, Ioan Papiu, Dr. C. Diaconovich, Zacharia Boiu, secretar I, Nicanor Frateșu, controlor, Leontin Simonescu, cassar, Nicola Toganu, bibliotecar.

Secretariu: Dr. Amos Francu.

Nr. 53. Societatea „Transilvania” trimite suma de 200 fl. v. a., convenită cu începerea dela 1 Aprilie și până la 31 Octobrie a. c. pentru elevii meseriași, susținuți de dânsa, și cere ca terminându-se vre-unu elevu învățatura, înainte de a-lu suplini se fie înștiințată, de ore-ce a dispus înființarea unor comitete filiale și în alte părți, și în lipsa altor mijloce budgetare e necesităta, a reduce cu puțin sumele puse până acum la dispozițiunea Asociațiunei.

— Se ia act, și primirea sumei de 200 fl. v. a. se adevărește. (Ex. Nr. 110.)

Nr. 54. N. Solomonu, învățacelu de cismărie, cere unu ajutoru.

— Se îndrumă la concursese, ce se voru publica la timpul său. (Ex. Nr. 111.)

Nr. 55. Dl. S. Stoica, medicu cercualu în Rodna vechiă, înaintează modificările introduse în operatulul seș premiatu: „Higiena copilulu”.

— Se trimite la recensentulu operatulu, dl. I. Beu, medicu cercualu în Orlatu, spre a-și da părerea asupra modificărilor și apoi se va administra comisiunei literare pentru a înainte unu raportu detaliatu. (Ex. Nr. 118 și 142 1893.)

— Nr. 56. Administrațiunea țiarulu „Tribuna” prezintă spre plătire unu contu de 3 fl. 60 cr., pentru publicarea concurselor.

— Suma de 3 fl. 60 cr., se asemneză la cassă spre plătire administrațiunei țiarulu „Tribuna” pre lângă documentu în ordine. (Ex. Nr. 121/1893.)

Nr. 57. Dl. I. Popu-Reteganulu cere o anticipațiune de 100 fl. v. a., din premiulu votatu pentru povestile sale, intrate la concursulu literaru alu Asociațiunei.

— Înainte de a decide în merit, cererea se predă dlui Z. Boiu spre a-și da părerea cu privire la estensiunea operatului în tipar.

Tot de odată comitetul încredințează pe dl Z. Boiu a înainta o propunere detaliată, referitoare la modalitățile tipăririi operelor premiate. (Ex. Nr. 122/1893.)

Nr. 58. Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” împărtășește prin hârtia cu data de 5 Aprilie 1893, că adunarea generală ținută la 25 Martie a. c. a votat în scopul creării a 10 stipendii de câte 50 fl. pentru elevele internatului împreună cu școala civilă de fete, 500 fl. v. a., ear pentru trebuințele curente ale școlii civile de fete a Asociațiunii earăși 500 fl. v. a., și că suma din urmă s'a pusă în contul curent al școlii civile de fete, ear cea dintâi se va introduce după prezentarea cuitanței în libelul de depunere al Asociațiunii.

— Se ia act cu mulțemită. (Ex. Nr. 123/1893.)

Nr. 59. Dl Dr. G. Tripon, avocat în Bistrița, pe lângă asemnarea sumei de 2 fl. 05 cr. v. a. cere să i se trimită „Transilvania” din anii 1869 și 1890.

— Se ia act, că esemplarele cerute s'a trimis pe lângă rambursarea escedentului ca preț. (Ex. Nr. 124/1893.)

Nr. 60. Dl Dr. B. Preda, avocat în Câmpeni, prin hârtia cu data 10 Aprilie a. c, pe lângă comunicarea, că un lucrător a aflat pe realitățile Asociațiunii din Vidra de sus moștenite după fericitul Avram Iancu un tesaur în valoare aprocsimativă de preste 1000 de galbeni și ruble în aur, care mai mulți locuitori de acolo l'a luat dela aflător cu forța, și că în urma acestora încușițiunea a deținut pe făptuitorii, n'a putut însă descoperi la ei mai mult de cât 31 galbeni, și că D-sa în calitate de membru a reclamat la forurile competente drepturile Asociațiunii, — cere se i se dee în urgență împuternicirea de a reprezenta interesele Asociațiunii.

— Comitetul își exprimă mulțemita sa dlui Dr. B. Preda pentru viul interes, dovedit față cu Asociațiunea, și ia cu aprobare act, că biroul i-a administrat în urgență — plenipotențele de lipsă. (Ex. Nr. 126/1893.)

Nr. 61. Direcțiunea bancei generale de asigurăune mutuală „Transilvania” comunică prin hârtia cu data 20 Aprilie a. c., că la sortirea obligațiunilor fondului ei de întemeiere, efeptuită

cu privilegiul adunării generale dela 16 l. c., s'a trasă la sorți și Nr. 554, ală căruī detentorū e Asociațiunea, și care se va rambursa în 1 Augustū la cassa băncei în valóre nominală.

— Se ia actū, și cassarulū, Dlū L. Simonescu primesce în-sărcinarea, de a ridica la timpulū sēū valórea obligațiunei sortate. (Ex. Nr. 134/1893.)

Nr. 62. Dlū I. Iancu, proprietarū în Vidra de susū, cere ca sē i se dea pe trei ani în arēndă realitățile Asociațiunei din Vidra de susū moștenite dela fericitulū Avramū Iancu.

— În vederea concursului cuprinsū sub Nr. 35 alū procesului verbalū dela 7 Februarīū a. c. cererea dlui I. Iancu nu se póte considera. (Ex. Nr. 136/1893.)

În legătură comitetulū însărcinéză biroulū de a provoca pre avocatulū Asociațiunei în afacerea realităților după Avramū Iancu, ca se raporteze în urgență despre starea actuală a cauzei și se insiste pentru finalisarea ei.

Nr. 63. Domniī I. Holl, colonelū ces. și reg. și Victorū de Prati, majorū ces. și reg. cerū, ca localitățile închiriate se fie prōvēdute cu jalousii la ferestri.

— Cererea se predă cassarulū dlui L. Simonescu, pentru a înainta o propunere motivată în causă. (Ex. Nr. 138/1893.)

Nr. 64. Senatulū scolarū gr. cat. din Marinū (Selagiū) trimite unū apelū pentru ajutorū pe sēma bisericei și scólei de acolo.

— Nedispunēdu Asociațiunea de ajutóre cu asemenea menire, nu se póte satisface cererei. (Ex. Nr. 139/1893.)

Nr. 65. Dlū I. Turcu, proto-notarū alū comitatului Făgărașū, înaintéză în manuscrīptū o descriere a munților Țerei Bârsei și a Făgărașului, cu rugarea, sē se censureze și tipărescă sub auspiciile și cu cheltuelile Asociațiunei.

— Lucrarea dlui I. Turcu se trimite la comisiunea instituită din incidentulū concursului literarū alū Asociațiunei spre censurare și raportare. (Ex. Nr. 140/1893.)

Nr. 66. Stipendistulū Asociațiunei, Gavrilū Todică își justifică progresulū făcutū în studii în decursulū semestrului I alū anului scolarū curentū.

— Se ia actū. (Ex. Nr. 141/1893.)

Nr. 67. Dlū P. Broșteanu, voinđū a face studii în biblioteca Asociațiunei, cere sē i se conferescă unū postū.

— Pe baza acestui ofertu dlū P. Broșteanu se denumesc de archivarū, avēndū a provedé și agendele cancelistului pre lângă remunerațiunea acestuia. (Ex. Nr. 142/1893.)

Nr. 68. Dlū N. Bejanū, învățătorū în Varadia, înaintēză unū manuscrisptū : o colecțiune de disertățiuni pedagogice, cu rugarea, ca Asociațiunea să-i voteze o remunerațiune și se tipărăscă elaboratulū.

— Lucrarea dlui N. Bejanū se predă dlui Dr. C. Diaconovich pentru censurare și raportare. (Ex. Nr. 143/1893.)

Nr. 69. Cassarulū Asociațiunei dlū L. Simonescu înaintēză relativū la afacerile Asociațiunei în primele patru lunī ale a. c., raportulū alăturatū sub A) la acestū procesū verbalū. Pre baza acestuia și a propunerilorū cassarului, se decide:

a) raportulū înaintatū se ia cu aprobare la cunoștință ;

b) Se dispune, ca în rațiociniulū anului să se conteze-1293 fl. 20 cr. ca ridicatī din contulū curentū alū institutului de creditū și economiī „Albina“ și erogați pentru hārtiī de valōre ;

c) comitetulū își rezervă de a decide asupra perderei intereselorū pe unū anū la scrisulū fonciarū din fundațiunea „Popū Maiorū“ după ce se va fi declaratū fostulū cassarū ;

d) se autorisēză oficiulū de cassă, se compute tacsă de administrare și la fondurile Boeriū, Cipariū, Homgea, Mureșanū, Reghinū și Șomcuta mare ;

e) direcțiunile despărțemintelorū se fie somate a încassa tacsele anuale dela membrii Asociațiunei ;

f) institutulū de creditū și economiī „Albina“ se fiă rugatū a păstra duplicatulū cheilorū la cassa Wertheimiană.

Nr. 70. Cassarulū Asociațiunei, dlū L. Simonescu arată necesitatea unorū reparaturī la scōla de fete a Asociațiunei preliminate aprocsimativū cu 60 fl., și a unei transformāri a scōlei din sufrageria locuinței închiriate prin dlū colonelū Holl, și cere autorisarea de ale efeptui.

— Cassarulū primesce însărcinarea, de a îngrijī de efeptuirea reparaturilorū indicate.

Nr. 71. Presidiulū relevēză necesitatea unui regulamentū pentru afacerile interne ale Asociațiunei, prin care să se reguleze și drepturile membrilorū suplenți.

— Comisiunea încredințată cu revisuirea statutelor să în-sărcinează, a presenta unū proiectū de regulamentū pentru afacerile interne ale Asociațiunei.

Sibiiū, d. u. s.

Dr. Ilarionū Pușcariū m. p.,
vice-președ. Asociațiunei.

Dr. Amosū Frâncu m. p.,
secretariū II.

Verificarea acestuī procesū verbalū se concrede dlorū :
Ioanū Papiū, Nicanorū Frateșiū, și Dr. C. Diaconovich.

S'a cetitū și verificatū. Sibiiū, în 16 Maiū 1893.

Ioanū Papiū m. p. Dr. C. Diaconovich m. p. Nicanorū Frateșū m. p.

Nr. 225/1893.

Procesū verbalū

alū comitetulū Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, luatū în ședința dela 9 Iuniū n. 1893.

Președinte: Dr. Il. Pușcariū, vice-preș. Membrii
prezenți: Ioanū Hannia, Partenie Cosma, Ioanū Papiū,
Dr. C. Diaconovich, Zacharia Boiū, secretariū I., Nicanorū
Frateșu, controlorū, Nicolae Toganū, bibliotecarū, O. Tilea.

Secretariū: Dr. A. Frâncu.

Nr. 86. Se dă cetire raportulū cu data 7 Iuniū n. a. c. alū
delegațiunei numite în ședința dela 15 Maiū n. pentru a repre-
senta comitetulū la parastasulū, ce l'a ținutū Academia română
din Bucuresci întru amintirea președintelū G. Barițiū.

Din acesta se vede că:

a) delegațiunei i s'a făcutū o simpatică primire din partea
Academiei, și a fostū invitată la ședința ei publică;

b) în 8/20 Maiū la 10 óre dimineața s'a celebratū de P. S.
Episcopū alū Dunărei de josū cu numărósă asistență parastasulū
pentru fericitulū George Barițiū, fiindū de față reprezentanți ai
familiei jalnice și unū dîstinsū publicū de academicianī, profesori
și altă inteligință;

c) după ceremonialulū religiosū s'a ăisū unū cuvântū din
partea Asociațiunei și altulū din partea Academiei: cela prin dele-
gatulū Z. Boiū, ear acesta prin academicianulū N. Ionescu.

În legătură pre lângă observarea, că delegatul *P. Cosma* renunță la orî-ce recompensă din partea Asociațiunei, se presentă particulariulă speseloră avute:

a) a vice-președintelui, dlui *Dr. Il. Pușcariu*, din care se vede că din spesele sale, cari s'au urcatu la 100 fl., cere să i se licuideze numai o parte în sumă de 50 fl.; și

b) a secretarului I, dlui *Z. Boiu* despre 98 fl. 21 cr. v. a.

— Se ia actă. Spesele dlui vice-președinte *Dr. Il. Pușcariu* în sumă de 50 fl. și ale dlui secretariu I: *Z. Boiu* în sumă de 98 fl. 21 cr. v. a., se asemnăză la cassă spre plătire. (Ex. Nr. 229 1893).

Nr. 87. Dlă vice-președinte *Dr. Il. Pușcariu* deschide între membrii comitetului o listă de contribuiri pentru fondulă „*George Barițiu*” și din parte-și subscrie 50 fl. v. a.

— Se ia actă. Lista se va circula la toți membrii comitetului.

Nr. 88. Dlă *P. Cosma* comunică din însărcinarea domnului *George Popă de Băsesci*, mare proprietariu în *Băsesci*, că dnulă *G. Popă* subscrie 200 de corone pentru fondulă „*George Barițiu*”.

— Se ia actă cu mulțemită.

Nr. 89. Direcțiunea scôlei de fete a Asociațiunei înaintăză prin hârtia cu data 15 Maiu n. a. c. spre revisuire procesulă verbală ală conferinței didactice dela 29 Aprilu n., din care se vede, că

a) la sêrbătorile S. S. Pasci s'au dată feriile obicinuite;

b) starea morală, diligența și sporiulă în studiulă eleveloră suntă îndestulitóre;

c) că s'au luată dispozițiilă de a satisface cereriloră inspectoratului reg. de scôle și a magistratului pentru împărtășirea dateloră statistice asupra scôlei;

d) s'au dispusă cele de lipsă, în urma avisului magistratului orașenescū pentru revaccinarea copileloră;

e) dlă *E. de Trauschenfels*, inspectoră reg. scolară, a visitatū în 21 Aprilu a. c. institutulă, și asistândū la prelegeri și-a esprimatū mulțumirea sa;

f) s'a decisū procurarea a 10 opuri pentru bibliotecă.

În legătură se presentă procesulă verbală ală conferinței didactice dela 2 Maiu n., din care se vedū dispozițiunile luate din incidentulă repausărei fericitulă președinte *G. Barițiu*.

— Se ia actă cu aprobare. (Ex. Nr. 183/1893 și 193/1893).

Nr. 90. Dlă *E. Câmpeanu*, preotū în *Varvizu*, comunică prin hârtia presentată cu data 17 Maiu, că în semnulă doliului

generală pentru fericitul președinte, în 7 Mai n. s'a ținut în biserica de acolo parastasă.

— Se ia act. (Ex. Nr. 189/1893.)

Nr. 91. Vasiliu Bindea, învățăcel de pantofariu în Betleanu, cere prin petițiunea pres. în 17 Mai n. a. c., un ajutor în bani din fondul Asociațiunei.

— Cererea lui V. Bindea nu se poate încuviința, și el se îndrumă la concursul ce se va publica la timpul său. (Ex. Nr. 191/1893.)

Nr. 92. Oficiul de dare din Clujă provocă Asociațiunea prin mandatul cu data 22 Februarie 1893, să plătească drept competență de 10% pentru legatul fericitului Lazaru Baldi suma de 100 fl. v. a.

— Suma de 100 fl. v. a. se asemnă la cassă spre plătire oficiului de dare din Clujă. (Ex. Nr. 192/1893..)

Nr. 93. Direcțiunea școlii civile de fete cu internat înainteză prin hârtia cu data 22 Mai n. spre revisuire procesul verbal al conferinței didactice dela 3/15 Mai a. c., din care se vede:

a) că s'a făcut dispozițiile necesare în conformitate cu cererea magistratului orașenesc referitoare la oprirea dela cercetarea școlii a elevelor, despre cari s'ar presupune, că vin în atingere cu bolnavi de scarlatină;

b) că examenele publice dela finea anului școlar curent se vor ține în 26—29 Iunie st. n. după următorul program:

În 26 Iunie n.

la orele 10 a. m. examen privat cu cursul complementar.

În 27 Iunie n.

a) Înainte de ameză:

Dela 8—9 ore Religiea cu toate elevele.
 „ 9—10 „ Limba română cu clasa IV civilă.
 „ 10—11 „ Istoria universală cu clasa III.

După ameză:

Dela 3—4 ore Istoria naturală cu clasa II;
 „ 4—5 „ Limba francesă cu toate despărțemintele.

În 28 Iunie n.

a) Înainte de ameză:

Dela 8—9 ore Aritmetica cu clasa I;
 „ 9—10 „ Limba germană cu clasa II;
 „ 10—11 „ Limba maghiară cu clasa I și II;

b) După amedii:

Dela 3—4 ore *Chemia* cu clasa III;

" 4—5 " *Fisica* cu clasa IV;

4. *In 29 Iuniu n.*

a) Înainte de amedii:

Dela 9—11 ore. *Musica instrumentală și vocală. Declamațiuni.*

La 11 ore încheierea solemnă a anului școlar;

b) că din gimnastică, fiindu instructora reconvalescentă, nu se poate ține examen publicu.

În legătură secretarul atrage atențiunea comitetului asupra necesității de a întregi funcțiunea de delegat, devenită vacantă în urma repausărei fericitului președinte G. Barițiu.

— Cuprinsul schițat al procesului verbal se aprobă. Delegatul comitetului pre lângă școla civilă de fete a Asociațiunei se alege dl vice-președinte Dr. Ilarion Pușcariu, pre care la esamene în absența sa va ave a-lu suplini dl secretar I. Zacharia Boiu. (Ex. Nr. 194/1893.)

Nr. 94. Direcțiunea școlei civile de fete a Asociațiunii cere prin hârtia cu data 22 Maiu n. a. e., acoperirea supraerogatul obvenit în urma plăților făcute la mandatul comitetului și ne-provędute în bugetul școlei și a internatului și în urma plusului de spese la încălțit.

— Cererea se predă controlorului Asociațiunei dlui Nicanor Frateșiu, pentru ca după esaminarea rațiociniilor și confrontare cu bugetul se înainteze comitetului o propunere motivată în cauză.

În legătură cassarul primesce însărcinarea, se procure tôte lemnele trebuinciose în calea ofertului publicu. (Ex. Nr. 135/1893.)

Nr. 95. Dl B. P. de Harșianu, în calitatea sa de avocat al Asociațiunei în cauza lăsământului după Avramu Iancu contra dlui avocat Mateiu Nicola raportază prin hârtia cu data 20 Maiu n. a. e., că a terminat încă în 13 Octobree procedura scripturistica, și cu tötă repețita sa intervențiune nu s'a adus până acum sentința din partea tribunalului.

Se ia act. (Ex. Nr. 169/1893.)

Nr. 96. Elisei Mezei, teolog în cursul al II-lea din seminarul gr. or. din Sibiu, cere prin hârtia pres. în 30 Maiu n., înapoierea atestatului seü din anul școl. 1891/2.

— Cererea lui E. Mezei se încuviințază. (Ex. Nr. 200/1893.)

Nr. 97. Directorul școlei civile de fete a Asociațiunei, dl Dr. Ioan Crișianu înaintează prin hârtia cu data 2 Iuniu n. spre

revisuire procesul verbal al conferenței didactice dela 2 Iunie n. 1893, și cere să i se încuviințeze concediul reclamat pentru restabilirea sănătății sale și a dispozițiilor luate pentru substituirea sa.

Din procesul verbal înaintat se vede :

a) că directorul în absența sa a însărcinat pe dl. învățător Dr. V. Bologa de a-l suplini în afacerile directorale, ear pre dl. învățător I. Popoviciu de a continua purtarea socotelor și a prezenta rațiociniul în numele său ;

b) că corpul didactic reclamă instituirea unei noue puteri didactice pre anul viitor școlar ;

c) că se cer cel puțin trei sale de învățământ pentru colecțiile de istorie naturală, fizică și chimie și pentru pian.

— Pre lângă acordarea concediului cerut de dl. director al școlii civile de fete a Asociației, Dr. I. Crișanu, cuprinsul procesului verbal se aprobă.

Pentru instituirea unei noue puteri didactice se scrie, în conformitate cu deciziunea cuprinsă sub p. 111 al procesului verbal dela 15 Octombrie n. 1892, un nou concurs în condițiile anterioare.

Pentru reconsiderarea necesității și modalităților înmulțirii salarilor de învățământ, se numește o comisiune în persoanele dlor Dr. Il. Pușcariu și L. Simonescu. (Ex. Nr. 203/1893.)

Nr. 98. Societatea de lectură „I. M. Clain” a teologilor români din Blaj trimite prin asigurațiunea prezentată în 8 Iunie n. a. c. suma de 14 fl. v. a., colectată pentru fondul „G. Barițiu” în loc de cunună pre cosciugul fericitului președinte al Asociației.

— Se ia act cu mulțemită, și primirea sumei de 14 fl. v. a., se adevărește. (Ex. Nr. 207/1893.)

Nr. 99. Dl. I. Calinderu, membru al Academiei române din București și administrator al domeniilor Coronei, trimite prin hârtia cu data 6 Mai v. a. c. o parte din publicațiile sale și câteva broșuri edate prin administrațiunea domeniilor Coronei, și anume următoarele :

1. Droit prètorien et réponses des prudents.
2. Consiliul împăraților la Roma și
3. Legea celor XII Tabule.
4. Vięta municipală la Pompeii.
5. Doi antagoniști români.
6. Moștenirea tronului României.

- 7 și 8. Dóue volume publicate în afacerea Otetelișanů.
9. Raportů asupra esposițiunei silvice și agricole din Viena.
10. Crescerea vermilorů de mătase.
11. Circulară în privința agriculturerei.
12. Confecționarea pělăriilorů de paie.

— Se ia actů cu mulțemită. (Ex. Nr. 209/1893.)

Nr. 100. Antoniů Szilagy, vigilů de pădure în Vidra de susů, cere sě i se dee în arěndă casele moștenite după fericitulů Avramů Iancu.

— Cererea lui A. Szilagy sě trimite la dlů avocatů Dr. B. Preda, spre a-și da părerea în privința închiriărei și a prețului. (Ex. Nr. 210/1893.)

Nr. 101. Presidiulů notifică, că dlů I. Bianů din Bucuresci, în calitatea sa de bibliotecarů alů Academiei române, i-a predatů 25 medalii cu bustulů fericitului președinte George Barițiů, bătute din partea Academiei din incidentulů iubileului de 50 de ani ținutů în 12/24 Maiů 1892, — spre a se distribui între membrii comitetului Asociațiunei.

— Medaliele commemorative se distribue la membrii comitetului, unů exemplarů se pestrěză în colecțiunea numismatică a Asociațiunei, ear restulů sě împărtesce la scóla civilă de fete a Asociațiunei și la gimnasiile române din Brașovů, Blaju, Năseudů, și Bradů. (Ex. Nr. 111/1893.)

Nr. 102. Cassarulů Asociațiunii, dlů L. Simonescu înaintěză prin raportulů pres. în 8 Iuniů n. a. c. contractulů de arěndă încheiatů cu Iosifů Iancu despre realitățile Asociațiunei din Vidra de susů pe timpulů dela 23 Aprile vechiu 1893 până la 23 Aprile vechiů 1894.

Contractulů încheiatů cu Iosifů Iancu se apróbă. (Ex. Nr. 212/1893.)

Nr. 103. Cassarulů Asociațiunei dlů L. Simonescu prin hărtia pres. în 8 Iuniů n. 1893 cere unů concediů de șase sěptămăni, și comunică, că purtarea afacerilorů a încredințat-o controlului, căruia i-a predatů sigilate cheile cassei.

Concediulů cerutů se acórdă, ear una din cheile cassei are sě fiă predate până la venirea cassarului dlui sețretarů II. Dr. A. Frâncu.

Nr. 104. Cassarulů Asociațiunei, dlů L. Simonescu împărtesce prin raportulů pres. în 8 Iuniů, că a închiriatů cuartirulů avutů de fericitulů președinte dlui I. Popoviciů cu suma anuală de 200 fl., cu începere dela 1 Iuliů a. c., și cere aprobarea comitetului.

— Contractul încheiat se ratifică, însă cu rezerva de a i se putea abdice chiriaşului cu 3 luni înainte ori-cândă în cursul anului. (Ex. Nr. 214/1893.)

Nr. 105. Direcţiunea institutului de credit şi economii „Albina“ notifică prin hârtia cu data 5 Iuniu n. a. c., că primesce asupra-şi păstrarea duplicatului cheilor dela cassa Asociaţiunei.

— Se ia actă cu mulţemită. (Ex. Nr. 216/1893.)

Nr. 106. Dlă P. Cosma împărtăşeşte prin hârtia cu data 6 Iuniu n., că din o colectă întreprinsă prin D. Sa a dispusă facerea unui trotoară înaintea casei şi în curtea edificiului Asociaţiunei şi repararea canalului şi a pardoselei din curte, cari lucrări au costat sumă de 433 fl. 41 cr.

Totdeodată cere, ca cuitanţa prezentată să se păstreze în arhivul Asociaţiunei.

— Se ia actă cu mulţemită. Cuitanţa se va păstra între documentele de acăsta natură. (Ex. Nr. 217/1893.)

Nr. 107. Escelenţia Sa. Domnul maresălă-locotenentă de Trapşa trimite prin asemnaţiunea cu data 26 Maiă n., pre lângă o comitivă căldurosă sumă de 100 fl. v. a. pentru fondul „George Bariţiu“.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 100 fl. v. a., se adevăreşte. (Ex. Nr. 218/1893.)

Nr. 108. Dómna Maria Cosma din Sibiiu transpune prin hârtia pres. în 8 Iuniu n. a. c. sumă de 15 fl. v. a. dela domnlă F. Hossu Longină, avocată în Deva şi soţia sa dna Elena Hossu n. Popă de Băsesci, ear 10 fl. dela „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei pentru „fondul George Bariţiu“.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 25 fl. v. a. se adevăreşte. (Ex. Nr. 219/1893.)

Nr. 109. Reuniunea femeilor române din Sibiiu trimite prin hârtia cu data 5 Iuniu n. 1893. sumă de 24 fl. v. a. ca contribuire la fondul „George Bariţiu“ dela membrii comitetului acelei reuniuni.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 24 fl. v. a. se adevăreşte.

Nr. 110. Dlă S. Oprişă, preotă gr. cat. în Armeni, cere prin hârtia pres. în 9 Iuniu n. a. c., ca ficele sale Leontina şi Silvia, eleve ale scólei de fete a Asociaţiunei, se fie scutite de didactru.

— Cererea se trimite la direcţiune, spre a-şi da părerea. (Ex. Nr. 221/1893.)

Nr. 111. Președintele notifică, că dl. avocat B. Bașota din Abrudă a solvită rata a două de 10 fl. v. a. pentru luna Iuniu din contribuirea sa de 100 fl. v. a. oferită pentru fondul „George Barițiu”.

— Se ia act, și primirea sumei de 10 fl. v. a. se adevăresce. (Ex. Nr. 223/1893.)

Sibiiu, d. u. s.

Dr. Harionu Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Amos Frăncu m. p.,
secretar II.

Verificarea acestui proces se concrede d-lor: Ioană Hannia, Parteni Cosma și Dr. Corneliu Diaconovich.

S'a cetit și verificat. Sibiiu, în 19 Iuniu 1893.

I. Hannia m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

P. Cosma m. p.

Nr. 50/1893.

CONCURS LITERARU.

Basat pe decisul de sub Nr. XXI punctul 4 din protocolul adunării generale, comitetul central al reuniunii învățătorilor romani gr. or. din districtul consistorial aradanu, protopopiatele din drepta Murășului, escrie premiul de 50 fl. v. a., pentru cea mai bună „gramatică română în șola poporală” cu terminu de concurs până la 1 Ianuarie n. 1894, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Cartea se cuprindă întreg materialul de învățământ al școlilor poporale și se desvolte și partea stilistică câtă mai completă.

2. Cuprinsul se nu fie vast, dar se fiă împărțit în grade concentrice și espus în stil clar și concis, scris cu ortografia academiilor.

3. Manuscriptul se fiă scris în trei esemplare anonime. Lângă ele se se accludă o cuvertă sigilată și provădută cu un motto, carea se cuprindă în lăuntru numele autorului.

4. Referitor la dreptul de proprietate, se va face acord separat între reuniune și autor.

5. Manuscriptele se se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad.

Din ședința ordinară a comitetului central ținută în 25 Mai n. 1893.

Teodoru Ceontea m. p.,
președ.

Nicolae Stefu m. p.,
secretariu.